

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten (Ds 2017:24)

Tullverket lämnar följande synpunkter på promemorian.

Inledningsvis ser Tullverket positivt på att minimistraflet för grovt vapenbrott och grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor föreslås höjas till fängelse i två år för att hemliga tvångsmedel ska kunna användas. Vidare är det positivt att minimistraflet för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor föreslås höjas till fängelse i fyra år. Tullverket finner det dock mycket angeläget att lagen (2000:1225) om straff för smuggling (smugglingslagens) bestämmelser ses över snarast så att dess straffskalor motsvarar de höjda straffnivåer som nu föreslås i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt för det grova vapenbrottet i vapenlagen (1996:67) och att Tullverket ges befogenhet att ingripa även mot grova och synnerligen grova brott.

Tullverket finner det olyckligt att det bedöms att det grova brottet mot LBE ska konsumera det grova smugglingsbrottet i smugglingslagen. Såsom framförs i promemorian innebär detta att Tullverket inte kommer att ha befogenhet att utreda och beivra de allvarligaste formerna av införsel av explosiva varor utan dessa ärenden får hanteras av polisen.

Det förslag som nu ges i promemorian torde komma att innebära att en tulltjänsteman vid en upptäckt av illegal införsel av en vara enligt LBE vid detta tillfälle också ska avgöra om det är ett brott av normalgraden eller ett grovt brott för att veta om det föreligger en befogenhet för tulltjänstemannen att ingripa. Om Tullverket påträffar en större mängd handgranater får dessa enligt förslaget omhändertas, men den fortsatta utredningen och lagföringen ska skötas av polisen. Även utredningen anser att denna ordning kan ifrågasättas.

Det finns vidare en problematik gällande laglig grund för frihetsberövanden av misstänkta för grovt brott eller synnerligen grovt brott mot LBE när Tullverket upptäcker olovlig införsel. Ett gripande kan ofta inte avvakta polismans ankomst till platsen. Den möjlighet som finns enligt 24 kap. 7 § andra stycket RB, ett så kallat envarsgripande, är inte optimalt eller en önskvärd ordning för tulltjänsteman under tjänsteutövning. Det blir en ineffektiv hantering bl.a. vid överlämnanden av ärendet till polisen. I praktiken kommer detta att ställa till gränsdragningsproblem, merarbete och praktiska svårigheter.

Härtill finns frågan om en översyn av bestämmelserna i smugglingslagen bör göras för att straffbestämmelserna om smuggling av illegala vapen och explosiva varor ska harmonisera med de aviserade lagändringarna. Detta också för att möjliggöra att Tullverket i större omfattning än i dag kan använda hemliga tvångsmedel vid misstanke om smugglingsbrott gällande vapen och explosiva varor, se Polismyndigheten Rapport Ju2015/09349/PO Insatser mot illegala vapen och explosiva varor i Sverige, Delredovisning av regeringsuppdrag, den 22 februari 2017.

Tullverket anser att det är mycket angeläget att smugglingslagens bestämmelser ses över snarast så att dess straffskalor motsvarar de höjda straffnivåer som nu föreslås i LBE samt för det grova vapenbrottet i vapenlagen och att Tullverket ges befogenhet att ingripa även mot grova och synnerligen grova brott. Annars finns det en risk att den ändring som skulle leda till en mer effektiv möjlighet att ingripa mot denna grova brottslighet kullkastas.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit generaltulldirektören Therese Mattsson (beslutande), chefsjuristen Charlotte Zackari och verksjuristen Karin Engstrand (föredragande).

TULLVERKET

Therese Mattsson

Karin Engstrand

Kopia till:

Fidep
VLS
KOM
BB